

STVARNI RAZLOZI HAJKE NA PREDSEDNIKA VISOKOGA TRGOVAČKOG SUDA

Srdana Šimca napadaju jer želi objavljivati presude na webu

Sustav objavljivanja sudskih odluka na web stranicama omogućit će potpunu kontrolu rada sudaca trgovačkih sudova, a smanjit će i broj postupaka jer će i stranke koje se bave 'mutežom' na trgovačkim sudovima razmisliti isplati li im se objavljivanje njihovih predmeta u medijima

Piše: Ivica Grčar

ivica.grcar@liderpress.hr

Ilustracija: Jeffrey Krvopić

Svatko tko ozbiljnije počne čačkati ili uvoditi red, mora očekivati protunapad. Doslavno fizički, kao u slučaju novinara Duška Miljuša i direktora Igora Rađenovića, ili bar medijski, kao u slučaju Srdana Šimca, predsjednika Visokoga trgovačkog suda. Eventualnim Šimčevim opozivom zbog suđenja u korist članova vlastite obitelji povećali bi se izgledi da se zaustavi reforma hrvatskoga trgovačkog sudstva. Za

rujan najavljeni početak funkcioniranja sustava objavljivanja na web stranicama svih odluka Visokoga trgovačkog suda, koji se realizira u suradnji s Draženom Komaricom i Sudačkom mrežom, vjerojatno je stvarni motiv anonimke protiv Šimca.

Anonimno protiv promjena

Otpriblike 160 sudaca trgovačkih sudova, od kojih osobito 29 u Visokom trgovačkom sudu, nakon objavljivanja sudskih odluka na web stranici bit će javnosti dostupno kao na pladnju. Sustav objavljivanja sudskih odluka na internetskim

stranicama omogućit će analitičarima brzi pristup sudskoj praksi. Omogućit će potpunu kontrolu javnosti u radu sudaca trgovačkih sudova, a smanjit će i broj postupaka jer će i stranke koje se bave 'mutežom' na trgovačkim sudovima razmisliti isplati li im se to zbog rizika od objavljivanja u medijima njihovih predmeta. A brojni su i suci koji se plaše objavljivanja svojih odluka na web stranici i izbijanja na vidjelo njihovih propusta, dvojbenih odluka, nekompetentnosti i nepismenosti. Mnogo je onih koji bi rado zaustavili početak funkcioniranja web stranice na kojoj će sve odluke Visokoga trgovačkog suda biti do-

Proširene ovlasti trgovačkog sudstva

Trgovački suci

- suditi će u sporovima nastalim iz trgovačkih ugovora
- odlučivat će u sporovima za naknadu štete koja proizlazi iz tih ugovora između osoba koje obavljaju gospodarsku djelatnost
- suditi će u sporovima u povodu osnivanja, rada i prestanka trgovačkoga društva
- rješavat će sporove između članova trgovačkoga društva
- odlučivat će u sporovima između predsjednika i članova uprave ili nadzornog odbora društva i društva
- rješavat će sporove o odgovornosti člana trgovačkog društva, člana uprave ili nadzornog odbora trgovačkog društva za obveze trgovačkog društva
- suditi će u sporovima u kojima je stranka osoba nad kojom je otvoren stečajni postupak
- suditi će u sporovima koji se odnose na zaštitu i uporabu industrijskog vlasništva, autorskog prava i srodnih prava te drugih prava intelektualnog vlasništva,
- suditi će u sporovima u povodu djela neloyalne tržišne utakmice i monopolističkih sporazuma
- suditi će u sporovima između pravnih osoba i obrtnika
- od redovitih sudova preuzimaju sporove tvrtki i fizičkih osoba
- veći trgovački sudovi preuzimaju ovrhe od redovitih sudova

meta od samo 26.726 kuna. I nikada dosad nitko iz trgovačkoga sudišta nije reagirao na slučajeve u kojima su suci trgovačkih sudova sudili u predmetima stranaka s kojima su bili u rodbinskim, poslovnim ili drugim odnosima.

Potpisani je novinar u odgovoru na tužbu zbog 'duševne boli' Ivana Šivaka, suca zagrebačkoga Trgovačkog suda, uzalud dokazivao da je taj sudac suprotno zakonu sudio u sporovima Prve obrtničke štedionice, s kojom je bio u poslovnim odnosima (P-4748, P-9055 P-3672 itd). Sporovi zbog 'duševne boli' protiv potpisanog novinara i kolega s HTV-a zataškani su, ali postupak protiv suca Šivaka zbog izbjegavanja propisanog izuzeća nikad nije bio pokrenut. Dosad nije zabilježen nijedan postupak protiv sudaca zbog izbjegavanja izuzeća. Objavljivanjem sudskih odluka na web stranicama onemogućit će se izbjegavanje izuzeća u slučajevima u kojima je ono propisano.

Ovrhe se sele na trgovačke sudove

Trgovački sudovi zasad nisu obuhvaćeni planom ukidanja sudova. Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku proširena je njihova nadležnost, pa se na temelju toga očekuje znatni priljev novih predmeta. Nakon što se uoče dometi te zakonske promjene kad je riječ o broju predmeta, odlučit će se ima li potrebe uki-

stupne javnosti. Radi realiziranja web stranice na kojoj će se napokon početi objavljivati sve odluke Visokoga trgovačkog suda valja zastati s postupkom protiv Šimca i analizirati stvarne motive anonimke. Treba li opozvati Srđana Šimca zbog suđenja u korist obitelji, jedno je pitanje, a potpuno je drugo treba li dopustiti zaustavljanje promjena koje se provode u trgovačkom sudstvu od Šimčeva stupanja na dužnost početkom 2006. Poduža je lista tih promjena koje bi mnogi u trgovačkom sudstvu rado zaustavili.

Osim za rujan najavljene web stranice sa svim odlukama Visokoga trgovačkog suda, uvedena je i elektronička podjela spisa sucima (isključen ljudski činitelj u raspodjeli spisa). Isključena je i mogućnost samovoljne zamjene odsutnog člana vijeća drugim sucem. Samo u iznimnim slučajevima predsjednik suda može odobriti rješavanje

predmeta preko reda. Postrožen je rad sudaca u Odjelu za praćenje sudske prakse koji pregledavaju pravilnost i zakonitost sadržaja odluka prije nego što ih se otpremi strankama. U suradnji sa Sudačkom mrežom postavljena je i specijalizirana web stranica Web stečaj. Aktiviran je i elektronički upisnik Visokoga trgovačkog suda uz pomoć kojega svaka stranka može doznati o stanju svojega predmeta. Postavljen je i elektronički sustav upravljanja spisima. Svim tim mjerama uvelike su ograničene mogućnosti korupcije.

Anonimnoj prijavi ne treba nasjesti jer je prema njezinoj formi očito da ju je napisao sudski službenik. Podaci iz prijave nisu bili dostupni izvan trgovačkog sudišta. Dostavljena je gotovo dvije godine nakon počinjenja. Dvojbeno je radi li se o korupciji i sukobu interesa s obzirom na to da je riječ o zanemarivoj vrijednosti spornog pred-

Branko Hrvatinić, predsjednik Vrhovnog suda, osobno je podržao Srđana Šimca u najnovijoj aferi

dati neke trgovačke sudove.

Ti će sudovi, prema prihvaćenim izmjenama zakona, u parničnim postupcima u prvom stupnju suditi u sporovima koji proizlaze iz trgovačkih ugovora i u sporovima za naknadu štete koja proizlazi iz tih ugovora između osoba koje obavljaju gospodarsku djelatnost. Sudit će i u sporovima u povodu osnivanja, rada i prestanka trgovačkoga društva kao i raspolaganja članstvom i članskim pravima u trgovačkom društvu.

Rješavat će i međusobne sporove između članova trgovačkoga društva te između članova društva i društva koji se odnose na upravljanje društvom i vođenje njegovih poslova kao i prava i obveza članova društva koji proizlaze iz njihova položaja u društvu, sporove između predsjednika i članova uprave ili nadzornog odbora društva i društva ili njegovih članova koji nastanu u svezi s njihovim radom u društvu ili za nj. Nadalje, rješavat će također sporove o odgovornosti člana trgovačkog društva, člana uprave ili nadzornog odbora trgovačkog društva za obveze trgovačkog društva.

Ukidanje trgovačkih sudova

Sudit će i u sporovima u kojima je stranka osoba nad kojom je otvoren stečajni postupak, bez obzira na funkciju druge stranke i vrijeme pokretanja sporova te svih sporova u povodu stečaja, ako za pojedine vrste sporova zakonom nije izričito određeno da su za njih uvijek stvarno nadležni drugi sudovi. Sudit će također u sporovima koji se odnose na brodove i plovidbu na moru i unutarnjim vodama te u sporovima na koje se primjenjuje plovidbeno pravo (plovidbeni sporovi), osim sporova o prijevozu putnika. Isto vrijedi i za sporove koji se odnose na zrakoplove i na one na koje se primjenjuje zračno plovidbeno pravo, osim sporova o prijevozu putnika.

Trgovački sudovi nadležni su i za sporove koji se odnose na zaštitu i uporabu industrijskog vlasništva, autorskog i srodnih prava te drugih prava intelektualnog vlasništva, na zaštitu i uporabu

Dražen Komarica je suradnik S. Šimca na projektu objavljivanja odluka Suda na web stranicama

izuma i tehničkih unaprjeđenja te tvrtke, ako posebnim zakonom nije drukčije određeno, zatim i za sporove u povodu djela nelojalne tržišne utakmice, monopolističkih sporazuma i narušavanja ravnopravnosti na jedinstvenom tržištu Republike Hrvatske.

Nadležni su i za sporove između pravnih osoba, između pravnih osoba i obrtnika, uključujući i trgovce pojedince; za sporove između obrtnika, uključujući i sporove između trgovaca pojedinaca, ako je riječ o sporu u vezi s njihovom djelatnošću. To znači da će odsad sve sporove u kojima se pojavljuje tvrtka rješavati trgovački sudovi, a dosad su sporovi fizičkih osoba s tvrtkama bili u nadležnosti redovitih sudova. Od srpnja ove godine veći trgovački sudovi preuzimaju i ovrhe od redovitih sudova, što znači da će sve ovrhe na osnovi presuda trgovačkih sudova izvršavati sami trgovački sudovi, odnosno da je dio službenika trgovačkih sudova 'prekvalificiran' u ovrhovoditelje. Do kraja godine svi trgovački sudovi mo-

raju preuzeti provedbu ovrha na pokretninama i nekretninama. Dosad su trgovački sudovi provodili ovrhu samo na računima dužnika.

U Hrvatskoj djeluje 13 prvostupanjskih trgovačkih sudova i Visoki trgovački sud kao drugostupanjski. U Rijeci, Splitu, Osijeku i Zagrebu djeluju, za prilike u Hrvatskoj, veliki trgovački sudovi, a u devet manjih gradova - u Dubrovniku, Šibeniku, Zadru, Pazinu, Sisku, Varaždinu, Bjelovaru, Slavonskom Brodu i Karlovcu - 'patuljasti'.

Na trgovačkim se sudovima odlučuje o najvećim vrijednostima u trgovačkim, plovidbenim, zrakoplovnim i autorskim sporovima, odnosno u sporovima o zaštiti i uporabi izuma, pronalazaka, uzoraka, modela i žigova, prava na uporabu tvrtke te u sporovima iz automatskog prava, a provode se i ovršni i stečajni postupci, likvidacije, postupci gospodarskih prijestupa, vode se sudski registri u koje se upisuje trgovačka društva itd. Za takve sporove suci moraju biti osposobljeni i specijalizirani, i suprotno stajalištu 'da je za gospodarstvenike izvanredno za ostvarenje sudske zaštite imati makar male trgovačke sudove', nije dobro da tri suca u 'patuljastom' sudu svaštare (mora ih biti najmanje troje da bi mogli suditi u vijeću, ne-

ovisno o broju predmeta na 'patuljastom' sudu).

Svaki put kad izbije afera u trgovačkim sudovima, ozbiljno se predlaže njihovo ukidanje i prebacivanje predmeta u nadležnost redovitih sudova. U Sloveniji i Makedoniji ukinuti su specijalizirani sudovi za gospodarske sporove, ali zbog loših se iskustava već razmišlja da se ipak vrati trgovačke sudove.

Kad se usporedi popis tema o kojima odlučuje trgovački sud s prijedlogom da se ukinu i sve preuzmu redoviti sudovi,

jasno je da to unatoč aferama na trgovačkim sudovima ipak ne bi bilo dobro rješenje. Od ukidanja mnogo se korisnijim čini da se sve odluke trgovačkih sudova napokon počnu objavljivati na web stranici i tako rad tog sudišta učini dostupnim kontroli javnosti. ☞

Sporni predmet

26.726

kuna je vrijednost spornog predmeta zbog kojeg je okaljani Šimac. S obzirom na tako nisku vrijednost, dvojbeno je govoriti o korupciji ili sukobu interesa

Vrste sporova na trgovačkim sudovima

Neplaćanje povod 50 posto svih parnica

Više od dvije trećine predmeta na Visokom trgovačkom sudu parnični su postupci, a njih se najsporije rješava. U prvoj godini nakon što su zaprimljeni samo 14,3 posto. Najbrže se rješava stečajne postupke, 81,6 posto u prvoj godini. I ovrhe se rješavaju brzo, 60,3 posto u prvoj godini. Brzo se rješava i malobrojne izvanparnične i registrarske postupke. Među najbrojnijim parničnim postupcima najviše je onih koji se odnose na isporučenu, a neplaćenu robu ili na izvršene, a neplaćene usluge. Sporovi zbog

neplaćanja čine možda i do 50 posto od ukupnog broja svih sporova na trgovačkim sudovima. Prvenstvo u rješavanju imaju predmeti koji su zakonski određeni kao hitni. To su stečajni postupci (koji nisu parnični), ovršni postupci i različite mjere osiguranja. Na rješavanju tih hitnih postupaka angažirano je 30 posto kapaciteta trgovačkih sudova. Usporedno se nastoji ubrzano rješavati i predmete starije od deset godina, odnosno predmete čije rješavanje traje dulje od deset godina.